

Maa- ja metsätalousministeriö
kirjaamo@mmm.fi

LUONNOS HALLITUKSEN ESITYKSEKSI LAIKSI KOSKIEN TIETOJEN LUOVUTUSTA HUONEISTOTIETOJÄRJESTELMÄÄN VEROHALLINNON JÄRJESTELMISTÄ

Yleistä

Esityksessä ehdotetaan tehtäväksi eräitä tarkistuksia Maanmittauslaitoksen toimialaan, tehtäviin, organisaatioon ja muuhun toimintaan liittyvään lakitasoiseen sääntelyyn. Tavoitteena on Maanmittauslaitosta koskevan sääntelyn yksinkertaistaminen. Yleisesti muutoksella edistettäisiin maa- ja metsätalousministeriön hallinnonalaan kuuluvan Maanmittauslaitoksen toiminnan sekä tehtävien hoidon toiminnallista tehokkuutta. Muun muassa Maanmittauslaitoksen palvelusteverkosta ei jatkossa säädettäisi maa- ja metsätalousministeriön asetuksella, vaan asian ratkaiseminen siirrettäisiin Maanmittauslaitoksen toimivan johdon toimivaltaan. Maaseutuvirastosta ja Elintarviketurvallisuusvirastosta on tarkoitus erillisellä lailla perustaa uusi virasto vuoden 2019 alusta. Vuodesta 2015 Maanmittauslaitoksessa olleet Maa- ja metsätalousministeriön entisen tietopalvelukeskuksen tehtävät on tarkoitus siirtää mainittuun virastoon. Myös tämän siirron vaikutukset Maanmittauslaitoksen tehtäviin huomioitaisiin nyt Maanmittauslaitoksesta annettuun lakiin esitettävässä muutoksessa.

Esityksessä ehdotetaan myös säädettäväksi laki Maanmittauslaitoksen määräaikaisesta oikeudesta saada tietoja verohallinnolta. Tiedonsaantioikeus olisi tarpeen uuden huoneistotietojärjestelmän perustamiseksi. Maanmittauslaitoksen tulisi jo perustamisvaiheessa ennen varsinaisen huoneistotietojärjestelmää koskevan lainsäädännön voimaantuloa saada verohallinnolta tietojärjestelmän perustamisessa tarpeellisia tietoja.

Huoneistotietojärjestelmää koskevaan lainsäädäntöhankkeeseen liittyen Maanmittauslaitoksen olisi huoneistotietojärjestelmän perustamisvaiheessa, ennen varsinaisen rekisteriä koskevan lainsäädännön voimaantuloa, tarpeen saada Verohallinnon tietojärjestelmistä tarpeellisia tietoja, jotta huoneistotietojärjestelmä on mahdollista perustaa ja ottaa käyttöön suunnitellussa aikataulussa. Kun tarve tietojen saamiselle realisoituu jo ennen itse rekisterilainsäädännön suunniteltua voimaantuloa, esitetään säädettäväksi määräaikainen laki Maanmittauslaitoksen oikeudesta saada Verohallinnolta tiettyjä tietojärjestelmän perustamisvaiheessa tarpeellisia tietoja salassapitosäännösten estämättä jo rekisterin perustamiseen liittyvien tehtävien hoitamista varten.

Tietojärjestelmän perustamisvaiheen jälkeen varsinainen tietojärjestelmän edellyttämää henkilötietojen saamista sekä käsittelyä koskeva sääntely sisältyisi edellä mainittuun lakiin huoneistotietojärjestelmästä.

Postiosoite	Käyntiosoite	Vaihde	Sähköposti ja kotisivut
PL 800 00521 Helsinki	Ratapihantie 9 6. kerros	029 56 66700	tietosuoja@om.fi http://www.tietosuoja.fi
Neuvonta	029 56 16670	ma-to 9:00-11:00 & 13:00-15:00 pe 9:00-12:00	

Nyt esitettävä siirtymävaihetta koskeva lainsäädäntö olisi tuolloin mahdollista kumota. Tästä syystä nyt ehdotettavan lain esitetään olevan voimassa ainoastaan sellaisen määräajan, jonka aikana huoneistotietojärjestelmä saataisiin perustetuksi, ja toiminta vakiinnutetuksi uuden tietojärjestelmää koskevan erityislainsäädännön mukaiseksi.

Kansallinen liikkumavaran käyttäminen

Yleinen tietosuoja-asetus (Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) 2016/679, jäljempänä asetus) tulee sovellettavaksi 25.5.2018 alkaen. Kansallinen lainsäädäntö on mahdollista vain niiltä osin, kuin se asetuksessa nimenomaisesti sallitaan ja niiltä osin, kuin esitetyt säännökset ovat tarpeellisia asetuksen säännösten täydentämiseksi. Säättämistarvetta arvioitaessa on otettava huomioon myös hallituksen esitys (HE 9/2018 vp) EU:n yleistä tietosuoja-asetusta täydentäväksi lainsäädännöksi.

Lainsäädännön on täytettävä yleisen edun mukainen tavoite ja oltava oikeasuhtainen asetettuun tavoitteeseen nähden. Lainsäädännön on oltava myös selkeää, täsmällistä ja sen soveltamisen on oltava ennakoitavaa.

Lainsäädäntöesityksiä on tarkasteltava myös perusoikeusnäkökulmasta. Euroopan unionin perusoikeuskirjan rinnalla on huomioitava perustuslaki ja perustuslakivaliokunnan sekä hallintovaliokunnan lausuntokäytäntö. Perustuslain 10 §:n 1 momentti sisältää lainsäädäntötoimeksiannon, jonka mukaan henkilötietojen suojasta säädetään tarkemmin lailla. Perustuslakivaliokunta on vakiintuneessa lausuntokäytännössään pitänyt henkilötietojen suojan kannalta tärkeinä sääntelykohteina ainakin rekisteröinnin tavoitetta, rekisteröitävien henkilötietojen sisältöä, niiden sallittuja käyttötarkoituksia mukaan luettuna tietojen luovutettavuus sekä tietojen säilytysaikaa henkilörekisterissä ja rekisteröidyn oikeusturvaa. Henkilötietojen käsittelyä koskevan sääntelyn lain tasolla tulee olla kattavaa, täsmällistä ja tarkkarajaista.

Sääntelyn kohteena oleva toiminta kuuluu tietosuoja-asetuksen soveltamisalaan. Ehdotuksessa käsittelyn perusteeksi ilmoitetaan asetuksen 6 artiklan 1 e kohta, joka mahdollistaa käsittelyn, joka on tarpeen yleistä etua koskevan tehtävän suorittamiseksi tai rekisterinpitäjälle kuuluvan julkisen vallan käyttämiseksi.

Perustuslain 2 §:n ja asetuksen näkökulmasta ehdotetut säännökset ovat tarpeellisia rekisterinpitäjälle kuuluvan yleisen edun mukaisen tavoitteen ja viranomaisentehtävän suorittamiseksi. Ehdotuksen perusteella voidaan arvioida, että huoneistotietojärjestelmää ei voida tarkoituksenmukaisesti toteuttaa ilman tietosuoja-asetusta täsmäntävää kansallisen liikkumavaran puitteissa toteutettua sääntelyä asetuksen 6 artiklan 2 ja 3 kohdassa tarkoitetulla tavalla.

Ehdotuksen 2 § pykälän 3 momentin mukaan Maanmittauslaitos päättäisi lakiehdotuksen erityissäännöksiin perustuvasta teknisen käyttöyhteyden avulla perustuvasta tiedon luovuttamisesta. Tiedonsaantioikeus koskisi vain sellaisia Verohallinnolla olevia tietoja, joiden saaminen olisi välttämätöntä huoneistorekisterin perustamisvaiheen toteuttamiseksi asianmukaisesti, ja olisi määräaikainen koskien käytännössä ainoastaan huoneistorekisterin perustamisvaihetta, minkä jälkeen rekisterin tietosisältöä koskeva sääntely sisältyisi lakiin huoneistotietojärjestelmästä.

Asetuksessa lähtökohtana on 5 artiklassa säädetty käyttötarkoitussidonnaisuus. Asetuksen 23 artiklan mukaan jäsenvaltion lainsäädännössä voidaan kuitenkin säätää poikkeus asetuksen 5 artiklassa säädettyyn käyttötarkoitussidonnaisuuden periaatteeseen.

Postiosoite	Käyntiosoite	Vaihde	Sähköposti ja kotisivut
PL 800 00521 Helsinki	Ratapihantie 9 6. kerros	029 56 66700	tietosuoja@om.fi http://www.tietosuoja.fi
Neuvonta	029 56 16670	ma-to 9:00-11:00 & 13:00-15:00 pe 9:00-12:00	

Ehdotuksen mukaan teknistä suoraikäyttöyhteyttä toteutuksessa on tarpeen arvioida tarkemmin myös muita tarpeellisia keinoja, joilla estetään osakeluetteloiden tietosuojalain ja EU:n tietosuoja-asetuksen vastainen käsittely ja henkilöllinen yhdistely (esimerkiksi riittävät tietoturva vaatimukset).

Muu lainsäädäntö

Ehdotuksen jatkovalmistelussa tulee ottaa huomioon hallituksen esitys (HE 9/2018 vp) eduskunnalle EU:n yleistä tietosuoja-asetusta täydentäväksi lainsäädännöksi. Jatkovalmistelussa tulisi ottaa huomioon myös valtiovarainministeriössä vireillä oleva työ julkisen hallinnon tiedonhallinnan sääntelyn kehittämiseksi (VM098:00/2016). Asiaa arvioitaessa olisi huomioitava myös asiaa koskeva HE 1463/01.01/2016.

Tietosuojavaltuutetun sijainen
toimistopäällikkö

Henrika Räsänen

Ylitarkastaja

Camilla Ekberg

TIETOSUOJAVALTUUTETUN TOIMIVALTA

Henkilötietolain (523/1999) 38 §:n 1 momentin mukaan tietosuojavaltuutettu antaa henkilötietojen käsittelyä koskevaa ohjausta ja neuvontaa sekä valvoo henkilötietojen käsittelyä tämän lain tavoitteiden toteuttamiseksi ja käyttää päätösvaltaa siten kuin tässä laissa säädetään.

Henkilötietolain 40 §:n 1 momentin mukaan tietosuojavaltuutetun on edistettävä hyvää tietojenkäsittelytapaa sekä ohjein ja neuvoin pyrittävä siihen, ettei lainvastaista menettelyä jatketa tai uusita. Tarvittaessa tietosuojavaltuutetun on saatettava asia tietosuojalautakunnan päätettäväksi taikka ilmoitettava syytteeseen panoa varten.

Henkilötietolain 40 §:n 2 momentin mukaan tietosuojavaltuutetun on ratkaistava asia, jonka rekisteröity on saattanut 28 ja 29 §:n nojalla hänen käsiteltäväkseen. Tietosuojavaltuutettu voi antaa rekisterinpitäjälle määräyksen rekisteröidyn tarkastusoikeuden toteuttamisesta tai tiedon korjaamisesta.

Postiosoite	Käyntiosoite	Vaihde	Sähköposti ja kotisivut
PL 800 00521 Helsinki	Ratapihantie 9 6. kerros	029 56 66700	tietosuoja@om.fi http://www.tietosuoja.fi
Neuvonta	029 56 16670	ma-to 9:00-11:00 & 13:00-15:00 pe 9:00-12:00	